

Federatie voor Begrafenisinstellingen zonder winstoogmerk

Nieuwsbrief FKB

COLOFON

Deze Nieuwsbrief is het digitale informatieblad van de FKB. De FKB wil de belangen behartigen van uitvaartverenigingen.

Info: <http://www.f-k-b.nl>

Wilt u de Nieuwsbrief ontvangen?

Aanmelden via www.f-k-b.nl

Secretariaat van de FKB
mw. G.W. Nijland-Wevers
Telefoon: 0546-577981

E-mail: secretaris@f-k-b.nl

Heeft u informatie die geschikt is voor deze Nieuwsbrief?

Mail die dan naar:

secretaris@f-k-b.nl

FKB

een levende vereniging
rondom de dood

De leegte van het niet weten.

We leven in de week tussen Hemelvaartsdag en Pinksteren. In de Christelijke kerk gedenkt men op Hemelvaartsdag de hemelvaart van Jezus en met Pinksteren de uitstorting van de Heilige Geest. Die Geest van God krijgt veel namen, zoals bijvoorbeeld de Trooster.

Die week waarin we nu leven, kan gezien worden als een week van leegte. Een week waarin we wachten op dat wat komen gaat. En we weten niet wat het is.

Leegte wordt soms gezien als iets negatiefs. Maar je kunt het ook positief duiden: er is plaats open. Een open plaats die gevuld kan worden met iets nieuws.

Een Trooster hebben we allemaal van tijd tot tijd nodig. Zeker als we een leegte ervaren die pijn doet. Echt troosten is mogelijk vanuit liefde. Het is dan de liefde die de lege plek vult. Misschien niet altijd op de manier waarop we dat verwachten of hopen. Soms met iets heel nieuws, iets onverwachts. Maar als we ons openstellen, vanuit die leegte, voor iets nieuws, dan kan het ons leven verrijken en kunnen we troosten en getroost worden. Je weet van te voren niet hoe het is en hoe het gaat. De troost die we kunnen (doorgeven) ontstaat vanuit het niet-weten. Die openheid, dat niet-weten wens ik u toe.

Afke den Hollander

In deze nieuwsbrief o.a.

- * innovatieve trends in de uitvaartbranche
- * Ik timmer zelf wel een kist
- * Laatste wens niet altijd mogelijk door hoge uitvaartkosten
- * Mortuarium op begraafplaats is nu theehuis
- * Te kort aan begrafenissen
- * Gras tot je knieën en overal onkruid
- * Duurzaam begraven dicht bij huis

Alles groeit heel rap.....

Tja.....als ik lees “Maai mei niet” dan spreekt mij dat wel aan. Gewoon de hele maand mei niet maaien. Daar hoef ik weinig moeite voor te doen. Goed voor de bloemetjes en dus ook voor de bijtjes. En zo is niet alleen in de dijkvakken alles nu heel hoog, hier en daar tot okselhoogte, maar ook in de tuin. Op zich valt het mij nog mee en is het niet echt een wildernis. Bij een van m’n ochtendwandelingetjes zag ik in de verte een galloway liggen. Dat is niet ongebruikelijk maar nu was de kudde een heel eind verderop en lag het dier toch niet echt in een normale houding. Dus daar naar toe struinen en dichterbij komend, en voor de zekerheid roepend “Hey koe!!”, werd het al snel duidelijk, het dier was dood! Dus gelijk actie, bellen met Natuurmonumenten en zo verder met het in gang zetten van het ophalen van het dier. Ook maar even bellen met “calamiteiten” zodat die weten dat er al actie is ondernomen als anderen zouden bellen. En zo word ik al snel weer gebeld dat iemand het dier op komt halen en spreken we af “bij de brug”. Daar even wachten en als de tractor met aanhanger bij mij stopt klim ik erop en wijs hoe we het beste het dier kunnen bereiken. Een grote poort van het slot halen en even open houden. Dan de dijken voorzichtig afdalend het terrein in en zo door tot bij het dier. Leuk om zo met die tractor door dit ruwe en geaccidenteerde terrein mee te rijden. Goed vasthouden! Zo verder en al snel ligt het dier in de aanhanger. Fijn is het dat vervolgens de man, en ik rij natuurlijk mee, nog even doorrijdt tot in de buurt van de kudde en dan daarbij gaat kijken of er nu niet een kalf rondloopt dat geen moeder meer heeft. Dat is gelukkig niet zo. Fijn is het dan ook weer de andere kant van “de dood” te zien, het nieuwe leven. Op de brug lopend zie ik een ganzenpaar met jongen dat zich richting onder de brug doorgaan beweegt. Aan de andere kant van de brug dat paar opwachting zie ik aan deze kant nog twee ganzenparen met jongen. Prachtig! Lekker ontspannend het zo bewegen en soms opgaan in de natuur.

Mijn gedachtecronkel?

De gedachten gaan nu natuurlijk weer uit naar de bestuurders van de verenigingen. We zijn levende verenigingen rondom de dood. Verantwoordelijkheid nemend voor allerlei zaken die er toe moeten bijdragen dat de vereniging kan blijven doen voor waar zij voor staat.

Dat kost de ene keer meer moeite dan de andere keer. Fijn dat zo velen zich zo inzetten voor hun medemens.

Meer samen, samen meer!

(J.J. den Hollander – Voorzitter FKB – Illikhoven, 28 mei 2022).

Workshops Actuarieel:

Op zaterdag de 14e mei mochten we de 1e workshop beleven. Een mooie opkomst, 44 mensen, goede workshop.

Uitgebreider verslag volgt nog.

U kunt nog deelnemen aan de volgende workshop die gehouden wordt:

Zaterdag 24 september 's ochtends in Hardenberg

Reserveer alvast de datum.

Nadere berichtgeving volgt aan de secretariaten met dan ook de vraag om u aan te melden.

Wij gaan uit van deelname van Penningmeester, Voorzitter maar ook andere bestuursleden zijn welkom.

Algemene Ledenvergadering:

Deze wordt gehouden op zaterdag 25 juni, in Lunteren.

De uitnodigingen zijn inmiddels verzonden en er zijn al diverse aanmeldingen binnen.

We zien uit naar de ontmoeting met elkaar!

Uitvaartvereniging Losser opgeheven

23 mei 2022

De leden van de Rooms Katholieke Uitvaartvereniging Losser hebben ingestemd met een voorstel om de vereniging op te heffen. Een gebrek aan nieuwe jonge (betalende) leden en de vergrijzing maakt dat opheffen de beste keuze was.

Het huidige bestuur heeft de afgelopen periode geprobeerd om jonge nieuwe bestuursleden te vinden. Er waren wel wat kandidaten maar die haakte vaak af door de nieuwe wet bestuurdersaansprakelijkheid die in 2021 in werking is getreden. Daarnaast neemt het aantal leden sterk af. De leden krijgen een gegarandeerd polis bedrag van Twenthe Uitvaartverzekering Enschede. Daarnaast behouden de leden nog een extra voordeel bij uitvaartbedrijf Vredenhof.

De Peiling: ik wil mij laten cremeren

Steeds meer mensen kiezen ervoor zich na hun dood te laten cremeren. Waar we ons vroeger vooral lieten begraven, kiest inmiddels bijna 70 procent voor een crematie. Hoe zit dat bij jou? Wil je begraven worden zodat nabestaanden een plek hebben om heen te gaan of is een crematie een prima optie?

Adobe Stock

Uit de cijfers van de Landelijke Vereniging van Crematoria blijkt dat inmiddels meer dan twee derde van de mensen voor een crematie kiest. Al jaren is crematie steeds populairder aan het worden. In het jaar 2002 koos nog 49 procent voor de urn, maar nu twintig jaar later is dat inmiddels 67 procent.

Een reden waarom mensen voor crematie kiezen is omdat het over het algemeen goedkoper is dan begraven. Dit omdat je geen grafrechten hoeft te betalen als je de urn niet in een graf bijzet en ook heb je niet te maken met de kosten van een grafsteen en het onderhouden van een graf.

Lang verboden in Nederland

De eerste crematie in Nederland vond in 1914 plaats in Noord-Holland. Eigenlijk was het toen nog verboden, want de Nederlandse wet stond lijkverbranding niet toe. Daar wilde 'De Vereniging tot invoering der Lijkverbranding in Nederland' verandering in brengen en liet in 1913 in Velsen het eerste crematorium bouwen. Daar werd een jaar later arts en bestuurslid van de vereniging C.J. Vaillant gecremeerd.

Ook in het koninklijk huis is er geen taboe meer op crematie. Prinses Christina, de jongste zus van prinses Beatrix, overleed in 2019 en koos voor crematie. Een unicum voor een lid van de koninklijke familie.

Graf kan troostend zijn

Toch zijn er nog veel mensen die kiezen voor begraven, zodat nabestaanden na hun dood een plek hebben om te bezoeken. Het bezoeken van een graf kan heel troostend zijn. Ook een familiegraf is in veel gevallen

een belangrijke reden om hiervoor te kiezen of omdat het een religieuze achtergrond heeft.
Hoe zit dat bij jou, wil jij na je dood begraven of gecremeerd worden?

(status 05-05-2022) - Bedankt voor het stemmen.

Ja, ik wil mij laten cremeren - 79% (1058 stemmen)

Nee, ik wil mij laten begraven - 15% (205 stemmen)

Anders - 6% (75 stemmen)

Totaal aantal stemmen: 1338

Bron: NH-nieuws, 03-05-2022, Sjaak.

Te kort aan begrafenissen; niet-katholieken begraven op katholieke begraafplaats?

Geplaatst: 3 mei 2022 Door het hoge crematiepercentage ontstaan er op steeds meer begraafplaatsen open plekken. Begraafplaatsbeheerders buigen zich over wat te doen om te kunnen blijven voorzien in het onderhoud van begraafplaatsen nu er steeds minder inkomsten binnenkomen.

In het Overijsselse Hertme overweegt de katholieke begraafplaats om ook niet-katholieken te gaan begraven op het kerkhof. Het is een gevoelig onderwerp, maar het aartsbisdom Utrecht is nog niet om. De beheerder van de begraafplaats gaat het aartsbisdom daarom verzoeken om het toe te staan dat er niet-katholieken begraven mogen worden tussen de katholieken.

Lees het uitgebreide artikel op de website van de Volkskrant.

Begrafenisvereniging Sint Jansklooster-Vollenhove gaat over naar De Laatste Eer Steenwijk

Piet Hulleman, Lubbert van Benthem en Albert Mooiweer ondertekenen de akte namens Begrafenisvereniging De Laatste Eer Sint Jansklooster-Vollenhove.

Foto: aangeleverde foto

De leden van Begrafenisvereniging De Laatste Eer Sint Jansklooster- Vollenhove hebben per 1 mei een nieuw onderkomen bij De Laatste Eer Steenwijk gevonden.

„Tijdens de bijzondere ledenvergadering op donderdag 24 februari werd door de leden van Sint Jansklooster- Vollenhove unaniem besloten om de activiteiten en de verplichtingen over te dragen. Reden hiervoor is dat het moeilijk is om nieuwe leden te vinden en daardoor de financiële positie van de vereniging in gevaar dreigt te komen”, aldus voorzitter Piet Hulleman.

Bron: Meppeler Courant, 08-05-2022, Sjaak.

Gras tot je knieën en overal onkruid: bewoners gaan vervallen kerkhof zélf opknappen

Een groep bewoners gaat de vervallen begraafplaats aan de Leidsestraatweg in Harmelen nieuw leven inblazen. Het kerkhof wordt overwoekerd door onkruid en de tekst op veel graven is onleesbaar geworden.

„De begraafplaats moet weer uitstraling krijgen en weer toegankelijk worden”, verwoordt Donald Lambert het gevoel dat bij veel inwoners van het dorp leeft. Lambert is samen met de lokale afdelingen van de Stichts-Hollandse Historische Vereniging en de stichting Hugo Kotestein en Gro-up Buurtwerk de drijvende kracht achter het burgerinitiatief voor de opknapbeurt.

Ergeren

Wie de algemene begraafplaats uit 1829 aan de doorgaande weg tussen Woerden en Harmelen betreedt, begrijpt waarom bewoners zich ergeren. Het gras staat op veel plekken tot de knieën, distels tieren welig en het is lastig om het wandelpad te herkennen. Het lijkt alsof de grasmaaier op dit stukje historische grond, verscholen achter een hoge haag en ijzeren hek, al heel lang zijn werk niet heeft gedaan.

Lambert ontkent dat. „Hier is onlangs nog gemaaid.” Door de gemeente, want die is de eigenaar. Die maait het terrein en wiedt het onkruid twee keer per jaar. Het onderhoud is marginaal, omdat de begraafplaats niet meer wordt gebruikt. Er mogen al jaren geen nieuwe graven meer bijkomen. Hooguit nog 10 bijzettelingen. De begraafplaats is geen monument.

Lambert op de vervallen begraafplaats. Mede-initiatiefnemer van het plan de begraafplaats met bewoners op te knappen.

Niet veilig

Deze week was een informatiebijeenkomst over de plannen. Hier sprak een bewoonster Lambert aan. Zij vertelde dat haar moeder zich niet veilig voelde op de begraafplaats. „Ze durft daar niet meer te komen, omdat ze bang is dat ze valt. Dat moeten we niet hebben natuurlijk.”

De avond was goed bezocht, meldt de mede-initiatiefnemer. Het resultaat is dat tot dusverre vijftien vrijwilligers zich hebben gemeld om te schoffelen en de handen uit de mouwen te steken. Een goede score, meent Lambert. Vandaag is hier weer een enthousiaste kracht bijgekomen. Want tijdens het interview met Lambert, komt Ab Niewold de deels overwoekerde begraafplaats oplopen.

Niet rechtzetten

De 73-jarige geboren en getogen Harmelenaar maakt twee keer per jaar een wandeling over het terrein, vertelt hij. „Ik vind het triest voor de nabestaanden dat het er hier zo slecht bij ligt.” Als Niewold van de plannen hoort, biedt hij Lambert spontaan zijn hulp aan.

We gaan de graven niet rechtzetten en schoonmaken

Donald Lambert

Wat gaan de vrijwilligers precies doen? „Het is een historische begraafplaats en dat moet het ook blijven. We gaan de graven niet rechtzetten en schoonmaken. Dat mogen we niet. Dat mag alleen met goedkeuring van de nabestaanden. Ook komt er geen grind te liggen. Maar we gaan het wel onkruidvrij maken. We doen niet alles tegelijk. We gaan beginnen met de hoofdpaden.”

Opbaarhuisje

Op de begraafplaats stond ooit een opbaarhuisje. Hiervan staan alleen nog een paar muren overeind. De restanten liggen verscholen in struiken. De bedoeling is dat ook dit huisje een nieuwe functie krijgt. „We willen de muren beschilderen met hetgeen vroeger in het huisje gebeurde. Dan kunnen de bezoekers zien wat daar allemaal heeft plaatsgevonden.”

Op 24 en 25 juni staan al de eerste dagen gepland waarop gewerkt gaat worden, aldus Lambert. Deze week trapte de gemeente, die haar medewerking aan de plannen heeft toegezegd, al af. Het hek van de begraafplaats lag er deels uit en is door de gemeente deze week weer netjes op zijn plaats gezet. Nu is het de beurt aan de vrijwilligers.

Bron: AD, 19-05-2022, Sjaak.

‘Duurzaam begraven dicht bij huis’

(column Nicoline Zemerling)

Traditioneel begraven staat al jaren onder druk en het wordt er niet beter op. Stabilisering in de verhouding begraven-cremeren is nog niet in zicht. Natuurbegraafplaatsen schieten als paddenstoelen uit de grond en resomeren zal in de nabije toekomst de uitvaartmarkt betreden.

Wordt begraven een kostbaar (elitair) nicheproduct of is er nog hoop op het terugwinnen van een stukje marktaandeel? Bijvoorbeeld omdat traditioneel begraven heel duurzaam kan zijn. Voor steeds meer mensen is verbetering van klimaat en milieu bepalend voor hoe zij hun leven inrichten. En dus ook hoe ze hun uitvaart willen vormgeven. Natuurbegraven en resomeren staan qua duurzaamheid met stip bovenaan. “Ecotijger” Desmond Tutu kreeg om aarde te ontzien een watercrematie’ kopte de Volkskrant over zijn keuze. Crematoria zijn begonnen aan een duurzaamheidsoffensief met de transitie naar elektrische ovens. Zelfs cremeren op waterstof verschijnt aan de horizon.

Wat kunnen de traditionele begraafplaatsen met deze maatschappelijke trend? Het gezaghebbende TNO-onderzoek naar de milieueffecten van begraven, cremeren en resomeren uit 2014 biedt handvatten om traditioneel begraven substantieel duurzamer te maken. Een behoorlijk negatief milieueffect komt van het grafmonument en met name het vervoer ervan. Dus begraafplaatsen moeten als de wiedeweerga samen met de plaatselijke steenhouwer ‘circle stones’ aanbieden en gebruik van lokaal materiaal stimuleren. TNO ziet voor milieuvriendelijker begraven ook verbeterkansen in meer recyclen. Dus bij het ruimen altijd niet-menselijke materialen scheiden en deze ter recycling aanbieden bij de afvalverwerking. Het grootste milieueffect van begraven is stedelijk landgebruik. Een overledene neemt enkele decennia 10 m² grond in beslag, gerekend naar de totale oppervlakte van de gemiddelde begraafplaats. Naarmate de instandhoudingskosten (vooral groenonderhoud) oplopen, neemt de planologische druk toe. In de stad is grond goud waard. Echter, het duurzaamheidsplaatje van een begraafplaats ziet er radicaal anders uit als de maatschappelijke (niet incasseerbare) baten worden toegerekend.

Beschouw grafmonumenten en de biografieën van de overledenen als historisch erfgoed. Deze verervingswaarden leveren mensen welzijn en welvaart. Ontmoetingsplekken dragen bewezen bij aan betere volksgezondheid en minder criminaliteit. Een begraafplaats als stilte- en bezinningsplek doet dat in het kwadraat. Biodivers beheer genereert een macht aan ecologische baten; het groen heeft intrinsieke waarde voor plant en dier. Leg een (park)begraafplaats langs de ecologische kapitaalindex-lat en de uitkomst zal voor ‘klimaatdrammers’ een eyeopener zijn. De 4.500 begraafplaatsen in Nederland – met een grondbeslag van 0,12 procent – leveren een substantiële bijdrage aan de duurzaamheids- en leefbaarheidsdoelen van een gemeente. Het is aan de begraafplaatsen om met niet aflatende energie in alle communicatie-uitingen de duurzame opties in het zonnetje te zetten.

Om nabestaanden te informeren over wat ze zelf kunnen bijdragen aan een duurzame begrafenis. En laten we dan ook transparant zijn over het gevaarlijke restafval van cremeren. In het TNO-rapport wordt er één zin aan gewijd: “De stoffen die uit het gas gefilterd worden, worden behandeld als gevaarlijk afval. Door de hoge concentraties schadelijke stoffen en de uitloogbaarheid daarvan wordt dit afval onder speciale condities opgeslagen op stortplaatsen. Zo wordt (voorlopig) sterk verhinderd dat de stoffen in het milieu

terecht komen.” Het opgeslagen afval wordt niet meegerekend als milieueffect van cremen. Maar het lijkt me dat de consument recht heeft om te weten dat honderden (of meer?) tonnen met vliegias voor wie weet hoe lang worden opgeslagen in Duitse mijnen. Het is vervolgens aan de goed geïnformeerde consument om te kiezen voor ‘na ons de zondvloed’ of een duurzaam graf op een groene begraafplaats in eigen stad of dorp.

Met dank aan omgevingseconome dr.ir. Elisabeth Ruijgrok; lezing ‘De economische baten van funerair erfgoed’; Platform Funerair Erfgoed, 6 oktober 2021.

Deze column werd gepubliceerd in Vakblad Uitvaart, februari/maart (2/2022).

Nicoline Zemering is directeur van begraafplaats Rhijnhof in Leiden.

Nu cremeren steeds populairder wordt, neemt het aantal open plekken op begraafplaatsen toe

De stijgende populariteit van cremeren zorgt voor open plekken op begraafplaatsen. En dus luidt de vraag: hoe houden we het begraafritueel levend? In het Overijsselse Hertme heeft de begraafplaatsbeheerder een oplossing die in de rooms-katholieke kerk gevoelig ligt: geef ruimte aan niet-katholieken.

Ria Blenke uit Hertme verzorgt de grafsteen waaronder een heel gezin ligt.

Niet zo lang geleden moest Ria Blenke (77) de bezem halen door acht graven van verre familieleden. Stenen met daaronder de grootouders, ooms en tantes van haar man, van wie ze sommigen niet eens heeft meegemaakt. Maar ja, ze allemaal ruimen vond ze ook weer zo wat. De reacties van familieleden kon ze al uittekenen: mooi is dat, wel de honderd jaar oude familieboerderij Erve Blenke erven, maar niet de graven willen onderhouden.

Grote boerderij of niet: acht keer 300 euro aan grafrechten, en dat iedere tien jaar, drukt behoorlijk op Blenkes portemonnee, zegt ze in haar woonkeuken waar onder de crucifix aan de muur een huisorgeltje staat. En dus nam Blenke na het overlijden van haar man, dat ongeveer samenviel met de eerste grafafrekening, een besluit dat meer verre nabestaanden nemen: ze voegde de acht graven op de katholieke begraafplaats van het Overijssels Hertme samen tot een. Scheelt een hoop veegwerk, geld en viooltjes bewateren, terwijl de doden hun gedenkplek behouden.

Het samenvoegen van graven mag voor nabestaanden de last verlichten, begraafplaatsbeheerders zitten ermee. Werden voorheen de vrijgekomen plekken zo weer opgevuld, tegenwoordig doet men meer ruimen dan begravenissen. Dit slaat niet alleen gaten in de begraafplaats, zoals zichtbaar is naast de katholieke

lieke kerk van Hertme, maar ook in begrotingen, door minder inkomsten uit grafrechten.

Gemeenten hebben daarvan het meeste last. Want waar katholieke en ook protestantse begraafplaatsen vaak drijven op vrijwilligers, moeten de gemeentelijke eigenaren van algemene begraafplaatsen met minder inkomsten evenveel onderhoudswerk verrichten. Maar ongeacht welk gezindte: elk jaar sluiten in Nederland noodgedwongen begraafplaatsen, laat de Landelijke Organisatie voor Begraafplaatsen weten.

Crematie

Cremeren is de grote boosdoener. Sinds de eerste, gedoogde crematie in 1914 is het ritueel, dat door de kerken lang als heidens werd beschouwd, gestaag toegenomen in Nederland. Vanaf eind jaren zestig, toen cremeren in de wet werd gelijkgesteld aan begraven, ging het echt hard. Inmiddels verdwijnt ruim tweederde van de overledenen in de verbrandingsoven.

In katholieke kringen komt cremeren meer voor dan onder protestanten. En dus luidt niet alleen bij gemeentelijke begraafplaatsen, maar ook bij katholieke de vraag: hoe houden we begraven levend? In Hertme weet begraafplaatsbeheerder Tonnie Homan nog dat hij eind jaren negentig bang was dat het strookje grond naast de katholieke kerk rap overvol zou raken. Maar inmiddels vraagt ook hij zich af: hoe vul ik al die open plekken?

Ruimte voor niet-katholieken

Homan wil daarin 'ruimer denken' dan vooralsnog wordt gedaan binnen het aartsbisdom Utrecht, waaronder de parochie Hertme valt. En dus gaat Homan een onconventioneel verzoek indienen: bied tussen de bestaande graven ruimte voor niet-katholieken. 'Als iemand hier dertig jaar in het dorp heeft gewoond, dan moet die een plek kunnen krijgen. Ongeacht of die persoon van katholieke afkomst is', zegt Homan staand bij zijn familiegraf, dat hij zelf ook liet samenvoegen.

De rooms-katholieke kerk schrijft voor dat op katholieke begraafplaatsen alleen parochieleden, hun partner of oud-parochianen in zorginstellingen begraven kunnen worden. In overleg met het bisdom mag in 'uitzonderlijke gevallen' hiervan worden afgeweken.

Het aartsbisdom Utrecht laat weten niet eerder formeel een verzoek als dat van Homan te hebben ontvangen. In afwachting van het officiële verzoek wil Johan Zuiddijk van het aartsbisdom niet op de 'hypothetische vraag' ingaan. 'Dat doen we pas als het is voorgelegd aan onder meer kardinaal Eijk', zegt hij. Op persoonlijke titel kan Zuiddijk wel zeggen dat hij denkt het is uitgesloten dat niet-katholieken straks begraven kunnen worden op katholieke begraafplaatsen. Katholieken uit andere parochies vindt hij tot daaraan toe. 'Die keuze laten we aan de parochies zelf.'

Sinds een paar jaar zijn er al wat versoepelingen, zoals het toestaan van een aparte strook als algemene begraafplaats, waar ook niet-katholieken terecht kunnen. Voor Homan is dat echter geen optie, want hij heeft geen ruimte over die met een schutting of coniferenhaag afgezet kan worden, zoals de kerkorganisatie verwacht.

Wees geen buitenstaander

Volgens Homan is zijn voorstel om niet-katholieken tussen de bestaande graven te leggen in de geest van

het in 2020 verschenen rapport De begraafplaats van de toekomst, dat de Landelijke Organisatie voor Begraafplaatsen liet opstellen. ‘Houd de ogen open, wees als begraafplaats geen buitenstaander, maar onderdeel van de wereld waarin je leeft’, staat er wat cryptisch. ‘Alleen dan is de toekomst een onderdeel van het nu.’

Dit is meer dan ooit nodig, constateren de onderzoekers, omdat ‘begraafplaatsen over het algemeen te laat zijn gestart met activiteiten om te pogen het tij te keren, af te remmen of te stoppen’. Ze doen een paar suggesties om de achterstand in te halen. Bijvoorbeeld door begraafplaatsen behalve als gedenkplek ook als bestemming voor ‘rust en contemplatie’ in het ‘groen’ op de kaart te zetten. Zelfs horeca sluiten ze niet uit: ‘Geef een mobiele barista de mogelijkheid koffie en chocomelk te verkopen bij de ingang’, staat er in het rapport.

Als het gaat over de grootste concurrent, het crematorium, bezigen de onderzoekers het adagium: ‘If you can’t beat them, join them.’ Met andere woorden: moffel urnen niet weg in een hoekje, maar maak van asbestemming een volwaardig onderdeel van de begraafplaats.

Homan doet ondertussen het zijne om zijn kleine begraafplaats aantrekkelijk te houden. Tegen hogere tarieven staat hij al toe dat katholieken uit andere parochies in Hertme begraven kunnen worden. Met een bekend gezicht als mevrouw Blenke gooit hij het juist weer op een akkoordje door haar alvast tot 2036 haar zorgen te laten afkopen.

‘Nu hoef ik pas weer grafrechten te betalen als ik 92 jaar oud ben’, zegt Ria Blenke zichtbaar opgelucht. ‘Dat zien we dan wel weer.’

Aangeleverd door Edwin Relker, tevens door Sjef van de Wiel.

Dit moet je weten: innovatieve trends in de uitvaartbranche

Waarschijnlijk moet je er echt nog niet aan denken, maar je uitvaart is toch iets wat je op tijd geregeld wil hebben. Denk bijvoorbeeld aan het afsluiten van een uitvaartverzekering en aan de eventuele wensen voor je uitvaart, zoals de muziek, de kist en andere randzaken.

De laatste jaren zien we steeds meer interessante en vooral innovatieve trends op het gebied van uitvaarttechniek en andere onderdelen in de uitvaartbranche. Wanneer je een duurzame lifestyle belangrijk vindt, is het zeker interessant om je hier eens in te verdiepen. In dit artikel zetten we een paar trends op een rij.

Lichaam teruggeven aan de natuur met resomeren

Hoewel resomeren op het moment nog niet is toegestaan, wordt er wel serieus over gediscussieerd in de

Tweede Kamer. Resomeren, ook wel bio-cremeren genoemd, is namelijk een duurzame manier om het lichaam van de overledene terug te geven aan de natuur. Dat klinkt misschien een beetje zweverig, maar dat is het absoluut niet. Met behulp van water en een speciale vloeistof wordt het lichaam onder een hoge druk en temperatuur afgebroken. Wat je daarna overhoudt, is een waterige vloeistof en wit, schoon poeder.

Dit hele proces neemt ongeveer acht tot twaalf uur in beslag, waarbij het grootste deel van de tijd op gaat aan het oplossen van het lichaam. Het grote voordeel van resomeren is dat het een stuk duurzamer is dan bijvoorbeeld cremeren of begraven. Dat komt omdat de uitstoot van broeikasgassen en fijnstoffen veel lager is. Daarbij hoeft er gemiddeld de helft minder water worden gebruikt in vergelijking met begraven of cremeren. De stroom die wordt gebruikt bij resomeren kan ook nog eens duurzaam worden opgewekt.

Kies voor een ecologisch afbreekbare kist

Waarschijnlijk heb je er nog nooit over nagedacht, maar bij een begrafenis is voornamelijk de kist vaak niet zo duurzaam. Hoewel steeds meer mensen in Nederland juist kiezen voor een crematie, blijkt uit een rapport van TNO, is er nog steeds een groot aantal dat liever voor een begrafenis gaat. Om op die manier je laatste steentje bij te dragen aan een betere wereld kun je kiezen voor een ecologisch afbreekbare kist. Inmiddels zijn er heel wat organisaties die opties aanbieden voor een dergelijke kist. Wat zo voordelig is aan dit soort kisten, is dat ze onder de grond gewoon afbreken en in de natuur opgaan zonder dat het schadelijk is.

Veel uitvaartkisten zijn namelijk gemaakt van schadelijke stoffen en materialen. Denk aan diverse soorten plastic, metalen en lijm. Soms zijn dit soort stoffen zelfs heel giftig! Wanneer je voor een kist kiest die ecologisch afbreekbaar is, is daarbij de uitstoot veel lager. Bij een duurzame crematie zal zo'n kist ook nog eens 'schoner' verbranden, waardoor er minder luchtvervuiling is. Wil je het liefst voor de meest duurzame optie gaan? Denk er dan eens over na of je überhaupt een kist wil. Het meest duurzame is namelijk een lijkwade of wikkeldoek van duurzame materialen.

Live streamen van uitvaart of begrafenis

De laatste jaren zagen we het door de pandemie steeds vaker: het live streamen van een uitvaart of begrafenis. Dit is een opvallende ontwikkeling die we de komende jaren alleen maar vaker gaan zien. Natuurlijk betekent dit niet dat je geen mensen meer hoeft uit te nodigen; maar het is vooral handig voor mensen die wat verder weg wonen. Heb je bijvoorbeeld vrienden of familie in het buitenland wonen? Door middel van live streamen hoeven zij niet meer te reizen om fysiek bij een crematie of begrafenis te zijn. Natuurlijk zullen sommige mensen sowieso aanwezig willen zijn, maar live streamen zorgt wel voor een duurzame optie om alsnog bij een uitvaart te kunnen zijn.

Wat tot slot interessant is om te weten, is dat er inmiddels een gesproken rouwkaart is ontwikkeld die via de mail of een appje kan worden verstuurd. Ook dat heeft veel effect op het milieu; er hoeft geen papier worden gebruikt om iets op te drukken, de drukpersen staan stil en de kaarten hoeven niet worden vervoerd en bezorgd. Kortom: er zijn genoeg opties voor een duurzame uitvaart, mocht je daarvoor willen kiezen. Waarschijnlijk zullen daar de komende jaren alleen maar meer duurzame opties bij gaan komen. Voor nu is het in ieder geval aan te raden om je wensen alvast op een rij te zetten en om een uitvaartverzekering te kiezen die bij je past.

Bron: MSN, 18-05-2022, Sjaak.

Hoe houden we de begraafplaats levend?

COLUMN *Buurman schrijft elke week over zijn leven en kijkt op de maatschappij.*

„Opa, als jij dood bent, moet oma je dan begraven of wil je dat oma je in een oven stopt?” Het is de abruptheid van het 6-jarig kleinkind die me een paar weken geleden even uit balans bracht. Ja, ik weet, Grote Druif is voor zichzelf de puzzel van dood en verlies aan het leggen, maar het bleef tot dan toe steken bij: „Opa, als jij er niet meer bent straks, mogen wij dan je chaletje in Holten?”

Als appel-kruimeltaart in de oven

Maar dat in haar hoofdje het beeld zit van oma, De Allerliefste Vriendin, die mij als een appel-kruimeltaart in een oven schuift, riep om enige tactiek. Ik zag Kleine Druif, haar zusje van bijna 4, met verschrikte ogen naar mij en vervolgens naar de combi-oven in de keuken kijken.

Ik weet niet welk beeld Grote Druif bij ‘begraven’ heeft. Misschien wel dat ze opa dan in een diepe kuil gooit en dat ze daar een steen opleggen zodat hij er niet meer uit kan. Ze zit, om praktische redenen, op een katholieke school, eentje van de natte vinger; dat Jezus met Pasen uit zijn graf was verdwenen en de steen was weggerold, heeft ze wel meegekregen. Opa is van alles, maar geen Jezus.

Als je dood bent, zoals de vraag luidde, dan wil je niks meer. Zo’n flauw grapje is voor kinderen nog hogere wiskunde. En nu ik nog behoorlijk in leven ben, denk ik er nog niet over na wat ik wil. Zie maar eigenlijk.

Twee derde niet meer in kuil

Deze week las ik dat ruim twee derde van de overledenen niet meer in de kuil verdwijnt, maar in de verbrandingsoven. Katholieken laten zich het meest verassen. ‘Gut’, dacht ik als fossiel restbestanddeel van een glansrijk mislukte katholieke opvoeding, ‘vroeger mocht je je niet laten cremen als katholiek’. Cabaretier Fons Jansen grapte daarover ooit: ‘Als je je als katholiek laat cremen, mag je nooit meer in de kerk komen.’

In dit artikel stonden onbedoeld grappige zinnen. Zoals de citaten van een begraafplaatsbeheerder in Hertme, bij Almelo: ‘Hoe houden we de begraafplaatsen levend?’, ‘er vallen grote gaten op de kerkhoven’ en ‘hoe vul ik die open plekken?’ Ja, dan kunt u mij even wegdragen; vooral bij het oplossen van het laatste vraagstuk slaat mijn lugubere fantasie volkomen autonoom op hol.

Eenzaamheid ligt op de loer

Met die gaten bedoelde de beheerder dat er talrijke lege plekken op de kerkhoven ontstaan, waar niemand meer ligt. Op veel begraafplaatsen ligt dus eenzaamheid op de loer. Heel ongezellig. Er zijn ook kerkhoven die op sterven na dood zijn en waar je binnenkort niet dood meer gevonden kunt worden. Die worden geruimd. Wat flauwe grappen aangaat, sta ik mijn mannetje, zo u ziet.

In een rapport - Begraafplaats van de toekomst - staan wat suggesties om ‘het kerkhof nieuw leven in te blazen’ (!). Als groene oases voor rust en contemplatie. Misschien met een mobiele barrista bij de ingang. Komaan zeg! Weg met die grafstemming! Een beetje meer ambitie!! Frietkot ernaast, ijsocarretje, barbecues tussen de graven, wifi op de hele begraafplaats, voor de kleinkinderen een draaimolen op het midden-terrein en ponyritjes langs opa en oma. Nee, ik ga daar zelf niet liggen. Op mijn steen komt niet voor niks: ‘Hier rust Buurman’ te staan.

Bron: Stentor, 08-05-2022, Sjaak.

Ik timmer zelf wel een kist

‘Wat kost een uitvaart nou eigenlijk?’ Uitvaartverzorgers krijgen deze vraag regelmatig. En jij, als financieel adviseur, hebt deze vraag ook vast wel eens gekregen van een klant. Want je adviseert tenslotte uitvaartverzekeringen. Tja, wat zeg je dan? Een blog (met tips) van Ruud van der Wal (Monuta).

Wat kost een uitvaart?

‘Wat kost het om zelf een huis te bouwen?’

Op de vraag ‘wat kost een huis’ kun je ook niet direct een antwoord geven. Dat kan pas als je gaat doorvragen. Waar wil je bouwen? Hoe groot of klein? Hoeveel kamers? Wel of geen tuin? Design of een keuken van de bouwmarkt? Eén of twee badkamers? Welke materialen gebruik je? Hoeveel zonnepanelen? De lijst lijkt oneindig.

Vele keuzes voor uitvaart

Voor een uitvaart geldt precies hetzelfde; er zijn vele keuzes mogelijk. Wil je begraven of gecremeerd worden? Waar wil je dat je laatste rustplaats is? Wil je een grote of kleine receptie? Een simpele kist, een luxe kist of timmer je er zelf eentje? Bloemen, kaarten, vervoer? En, één van de meest bepalende kostenposten: hoeveel familie, vrienden en kennissen nodig je uit? Er zijn zoveel verschillende mogelijkheden. Allemaal met een eigen prijskaartje. En net als bij een huis bouwen geldt: pas als je weet wat de wensen zijn, kun je een idee van de kosten geven.

‘Net als vroeger, maar dan anders’

Vroeger was koffie met een plakje cake standaard na een afscheid. Nu kiezen mensen soms ook voor luxe hapjes met wijn. De vorm waarin we afscheid nemen verandert, maar één ding blijft nog hetzelfde: de nabestaanden van jouw klant krijgen ooit een uitvaartnota voor hun neus. Of dat nou gisteren, morgen of over veertig jaar is. En die moet wel binnen de betalingstermijn betaald worden. Net als vroeger ...

‘Zo duur kan een uitvaart toch niet zijn?’

Dat hoeft inderdaad niet. Dat ligt helemaal aan de wensen. Maar, het is wel goed om er rekening mee te houden dat er altijd bepaalde basiskosten zijn. Zoals de kosten van het uitvaartcentrum, de kaarten, de kist. Of

--

Vroeger was koffie met een plakje cake standaard bij een uitvaart, nu kiezen mensen soms ook voor luxe hapjes met wijn.

Een uitvaartverzekering kan dan een groot verschil maken. Want dan weet je altijd zeker dat de nabestaanden van jouw klant zonder zorgen een droomhuis kunnen bouwen. Waar jouw klant de rest van het leven wil blijven wonen!

Wat kost een uitvaart?

In Nederland kost een uitvaart in 2022 tussen de € 6.500 en € 11.000. De crematiekosten zijn ongeveer € 1.100 euro. Dit zijn alleen de kosten voor het cremeren zelf. Een gemiddelde begrafenis, inclusief een afscheidsdienst, kost ongeveer € 8.000

Bron: AM, Monuta, 27-05-2022, Sjaak.

Laatste wens niet altijd mogelijk door hoge uitvaartkosten

Een crematie is goedkoper dan een begrafenis. Wie de wens heeft om begraven te worden, doet er goed aan om te kijken of dat voldoende financiële ruimte voor is. Zo niet komen nabestaanden voor een lastige keus te staan.

Al jaren is er een verschil tussen de kosten van begraven en cremeren. Niet iedereen is zich bewust van het verschil in prijs. Dit zorgt ervoor dat de wensen van de overledene niet altijd nageleefd kunnen worden door nabestaanden, zo blijkt uit onderzoek van uitvaartonderneming Monuta.

***Heb jij specifieke wensen voor je uitvaart?
Ga vroegtijdig na of die (financieel) uitvoerbaar zijn door
de nabestaanden.***

Gemiddeld betaal je voor een particulier graf €311. Voor een crematie met gebruik van de aula ben je gemiddeld €415 kwijt. Zonder huur van de aula moet je gemiddeld rekenen op €707. Een bijkomend verschil is dat je bij een graf te maken krijgt met onderhoud en periodieke kosten. Opvallend zijn de sterk uiteenlopende tarieven van gemeentelijke begraafplaatsen.

Grote gemeentelijke verschillen voor begraafplaatsen

Gemeenten kunnen zelf de prijs bepalen voor graven op een gemeentelijke begraafplaats. Ze bepalen ook de duur van de grafrechten (hoe de plaats gereserveerd blijft), begraafkosten en kosten voor grafonderhoud. Daarnaast bepalen ze ook de jaarlijkse indexering. Zo zijn de tarieven op de begraafplaats van Overbetuwe dit jaar met 46% gestegen. Terwijl de kosten in Groningen 5% daalden. Kanttekening is dat deze begraafplaats alsnog de duurste van Nederland is, zoals blijkt uit het onderstaande overzicht.

Duurste gemeentelijke begraafplaats		Goedkoopste gemeentelijke begraafplaats	
Groningen	€ 7.900	Losser	€ 776
Huizen	€ 6.939	Zoeterwoude	€ 1.143
Leiderdorp	€ 6.939	Oudewater	€ 1.211

Bron: Monuta

Inflatie is ook bij begraafplaatsen de hoofdoorzaak van stijgende kosten. Soms is er meer aan de hand. Denk aan extra kosten voor het opnieuw indelen van de begraafplaats. Daarnaast hebben sommige begraafplaatsen te maken met een terugloop van begrafenissen, waardoor de kosten voor onderhoud en behoud over minder plaatsen verdeeld kunnen worden.

Bijzondere begraafplaats vaak goedkoper

Naast gemeentelijke begraafplaatsen zijn er ook bijzondere begraafplaatsen. Deze worden beheerd door bijvoorbeeld een particulier, een stichting of kerkgenootschap. Dergelijke begraafplaatsen zijn vaak goedkoper omdat ze bijvoorbeeld worden onderhouden voor vrijwilligers. Je kunt niet altijd naar wens begraven worden op een bijzondere begraafplaats. Een vereiste kan zijn dat je onderdeel bent geweest van een culturele of religieuze instelling.

Nabestaanden om financiële reden genoodzaakt wensen niet na te leven

Het verschil tussen crematie en begraven is soms zo groot dat nabestaanden de wens van de overledene niet kunnen naleven. Dit gebeurt bij 1 op de 10 nabestaanden, blijkt uit onderzoek van Monuta. Niet kunnen voldoen aan de laatste wensen kan het rouwverwerkingsproces in de weg staan. Om die reden roept CEO van Monuta mensen op serieus na te gaan in hoeverre uitvaartwensen passen binnen de financiële mogelijkheden, nu en in de toekomst. Zo voorkom je dat nabestaanden lastige keuzes moeten maken in een toch al moeilijke tijd.

Uitvaartverzekering kan uitkomst bieden

Met een uitvaartverzekering ontlast je jouw nabestaanden. De kosten voor een uitvaart zijn (grotendeels) gedekt en vaak kun je direct je uitvaartwensen laten vastleggen. Zo hoeven jouw nabestaanden de kosten van de uitvaart niet voor te schieten of te gissen naar jouw wensen. Bovendien is de kans groter dat je wensen in de praktijk haalbaar zijn.

Nadenken over wanneer je er niet meer bent kan confronterend zijn en is niet het leukste onderwerp. Voor Sire reden om het onderwerp onder de aandacht te brengen in haar campagnes. Denk zelf ook goed na over hoe jij het geregeld wilt hebben. Dat biedt rust voor jezelf en zekerheid voor je nabestaanden.

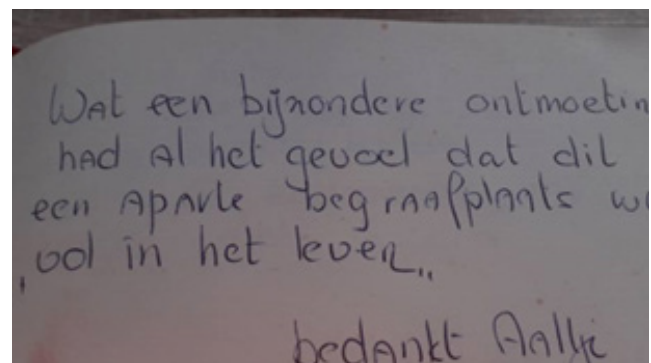
Bron: Wegwijs, 17-05-2022. Sjaak.

Mortuarium op begraafplaats is nu theehuis: 'Het spookt niet'

Voorzitter Hanny Roodnat staat bij de voordeur van het theehuis waar nog kogelgaten uit de oorlog in de muur zitten (foto: privécollectie)

*"Vol in het leven", staat in het gastenboek
(foto: privécollectie)*

*Het voormalige lijkenhuisje is nu theehuis
(foto: Ton van der Vorst).*

*Kunstenares Hanneke Gommers maakte muurschilderingen in het theehuis
(foto: Ton van der Vorst).*

Het graf van Janus Kiep (foto: archief).

Janus Kiep (foto: archief)

Thee drinken in een oud lijkenhuis, op begraafplaats Orthen in Den Bosch kan het nu precies vijf jaar. Het voormalige mortuarium stamt uit 1872 en werd zo'n 100 jaar gebruikt. Daarna raakte het in verval en werd het als opslag gebruikt. De afgelopen vijf jaar werd het helemaal opgeknapt en omgedoopt tot Het Theelicht. "Het theehuis zorgt voor leven op de begraafplaats", zegt voorzitter Hanny Roodnat van de stichting Theelicht.

Dit jaar bestaat het theehuis vijf jaar. Twee vaste bezoekers van de begraafplaats misten een plek om even op adem te komen na een bezoek aan de begraafplaats en bedachten dat het voormalige mortuarium dat al jaren leegstond een ideale plek was voor een kop koffie. Dit idee werd door de gemeente beloond met het Beste Vrijwilligersidee én een geldbedrag van 5000 euro.

"Er zitten nog kogelgaten uit WOII bij de voordeur."

In 2017 werden na flink wat kluswerk de deuren van het Theelicht geopend. "Het is ongelooflijk hoeveel mensen vrijwillig hebben meegeholpen om het voor elkaar te krijgen. Ook bedrijven hielpen mee met sponsorgeld of bouwklussen" vertelt voorzitter Hanny. "Oude details zijn zoveel mogelijk bewaard. Zo zijn er nog kogelgaten bij de voordeur te zien uit de Tweede Wereldoorlog."

Hoewel het een beetje luguber of akelig klinkt om te theeleuten in een lijkenhuis op een begraafplaats, verzekert de voorzitter dat het er niet spookt. "Er kwam ooit een bezoeker overstuur binnen nadat ze een telefoon hoorde overgaan naast haar, zonder dat iemand in de buurt was. We hebben haar gekalmeerd, door de vertellen dat tegenwoordig soms mobieltjes mee begraven worden. Dan kunnen nabestaanden hun dierbare bellen. Geen knipperende lampen of wiebelende kopjes hier, hoor", lacht ze.

"Ze vertrekken vaak een stuk lichter dan dat ze hier binnenkomen."

De afgelopen jaren heeft het theehuis haar nut bewezen. "We hebben hier een gastenboek liggen en daar staan zoveel positieve reacties in", vertelt Hanny. Ze komen soms met een zwaar gemoed binnen en vertrekken een stuk lichter." Maandelijks bezoeken ruim zesduizend mensen de begraafplaats. De een komt er gewoon een wandeling maken, de ander zet een bloemetje bij een graf of houdt het schoon.

Vijf dagen per week is het theehuis open en iedereen is welkom. Achter de bar staat altijd één van de twintig vrijwilligers met een luisterend oor. “Er worden niet altijd verdrietige verhalen verteld. Soms gaat het gewoon over het weer of de gasprijzen omdat bezoekers even over iets anders willen praten. We zijn altijd blij met extra gastvrouwen en -heren”, voegt Hanny er snel aan toe.

“Hier liggen slachtoffers van MH17, de Herculesramp en ook de Engel van het Meer. “

Er worden geregeld wandelingen over de begraafplaats gehouden, want is er is veel te vertellen over overledenen die hier liggen. “Hier liggen slachtoffers van MH17, de Herculesramp, de Faroramp en ook de Engel van het Meer ligt hier. Opmerkelijk is ook het graf van Bossenaar Janus ‘Kiep’ op de begraafplaats. Ruim veertig jaar na zijn overlijden staan er nog wekelijks mensen bij zijn graf”, weet Hanny.

Janus was een bekende verschijning in Den Bosch. Al die tijd wordt zijn graf netjes onderhouden door bezoekers en is er zelfs geld verzameld om het graf niet te ruimen. Janus had een verminkt gezicht, nadat hij als kind tegen een hete kolenkachel was gevallen. Hij liep altijd voorop met carnavalsoptochten en Koninkinnedag. Dankzij zijn verbrande gezicht kende iedereen Janus.

“Het verdriet en de wanhoop laat niemand onberoerd.”

Zelf wil Hanny niet veel kwijt over de verhalen die ze hoorde toen ze aanwezig was als gastvrouw. “Dat wordt te herkenbaar, maar het is een dankbare taak om te doen. Door alleen een beetje aandacht te geven kun je mensen al zo helpen. We wisselen de diensten wel veel af, want het verdriet en de wanhoop die soms voorbij komt, laten niemand onberoerd.

Bron: Omroep Brabant, 28-04-2022, Sjaak. Geschreven door Femke de Jong

Nieuwe bode voor Uitvaartvereniging Dokkum

DOKKUM - Na ruim twaalf jaar heeft Wietske Bosch besloten te stoppen met de werkzaamheden als bode voor Uitvaartvereniging Dokkum. Wel blijft ze haar bodewerkzaamheden voor haar eigen bedrijf voortzetten.

“Wij gaan in mw. Bosch een zeer deskundige bode missen. Al deze jaren heeft zij met veel toewijding uitvaarten van onze leden, maar ook van vele anderen mogen begeleiden.” zo laat bestuurslid Anita de Jager van Bestuurslid Begraffenis- en Crematievereniging Dokkum en Omstreken weten.

Als opvolger is inmiddels een nieuwe bode benoemd: Marjanna Zeilinga. “Hier zijn we mee ingenomen, ze is een bekende in Dokkum en in de regio Noardeast-Fryslân. Zij treedt daarmee in de voetsporen van wijlen haar vader Marten Zeilinga, die ook voor de vereniging heeft gewerkt. Mw. Zeilinga is inmiddels alweer zestien jaar in de branche aan de slag bij diverse uitvaartverenigingen in Noardeast-Fryslân. Samen met dhr. Henk Fennema is ze nu het gezicht van onze vereniging.” aldus De Jager.

Bron: Waldnet, 22-05-2022, Sjaak.

‘Waarom bij het vervoer van de kist het voeteneinde naar voren?’

COLUMN

In de loop van de tijd is de beleving over de dood steeds veranderd. Die beleving was vaak gebaseerd op geloof, bijgeloof en angst. In de middeleeuwen geloofde men dat bij overlijden de ziel of geest direct uit het lichaam verdween en rondzwierf rondom het lichaam van de overledene.

In sommige delen van het land waren boerderijen aangepast. In het dak zaten openingen waardoor de geest kon ontsnappen. En om er voor te zorgen dat de geest nooit de weg naar binnen zou kunnen vinden, waren er speciale deuren waardoor alleen de overledene naar buiten werd gedragen. Desnoods ging de overledene door het raam naar buiten of werd er een muur uitgehakt. Hoewel de dood steeds meer uit de taboesfeer komt, liggen geloof, bijgeloof en angst nog steeds aan de basis van veel hedendaagse protocollen.

Tegenwoordig is de richting van de kist bij het vervoer of het dragen nog altijd met het voeteneinde naar voren. De oorsprong hiervoor ligt in het verleden; in bepaalde streken werd gedacht dat de geest alleen maar vooruit kon zien. Met de voeten vooruit zou hij nooit de weg terug kunnen vinden.

Door Hans Bleijerveld, auteur van het boek Protocol & Etiquette rondom de uitvaart.

*Hans Bleijerveld – auteur
Protocol en Etiquette
rondom de uitvaart*

Uniek naslagwerk over Protocol & Etiquette rondom de uitvaart voor uitvaartprofessionals. In de uitvaartbranche werken wij met talloze protocollen, waarvan de oorsprong vaak in het verre verleden ligt. Maar wat is vandaag de dag het juiste protocol?

Protocol & Etiquette rondom de uitvaart slaat vanuit de traditie een brug naar een modern protocol en biedt zo houvast voor iedereen die professioneel te maken heeft met het verzorgen van een uitvaart. Dit unieke naslagwerk is gemaakt met medewerking van tientallen uitvaartdeskundigen van zowel binnen als buiten de branche en wordt als standaard gebruikt door veel opleiders.

Direct toepasbaar in de praktijk

Het ruim 170 pagina's tellende boek beschrijft tientallen protocollen en hoe deze ontstaan zijn én geeft ook aan hoe u ze kunt toepassen. Onmisbaar voor iedereen die in de uitvaart werkt! Protocol & Etiquette is een uitgave van UitvaartMedia, de uitgever van onder meer Vakblad Uitvaart.

ISBN: 978-90-809036-6-1

Het boek kost € 39,95 excl. btw (€ 43,55 incl. btw), administratie- en verzendkosten.

Uw FKB-samenwerkingspartner

Twenthe is

- meer dan 75 jaar een zelfstandige/solvabele uitvaartverzekeraar
- samenwerkingspartner van meer dan 200 uitvaartverenigingen
- specialist in uitvaartverzekeringen (geen andere verzekeringen)
- een no-nonsense organisatie, korte lijnen/persoonlijk contact

Meer samen, samen meer?

Informeer vrijblijvend bij onze buitendienst-inspectie

Regio Noord en West	Henk Schreiber	06-17498509
Regio Oost en Zuid	Cor ter Braak	06-17498499

Voor overige vragen: info@twenthe.nl of bel 053-4312732

Samenstelling Algemeen Bestuur FKB per 19-09-2020

Voorzitter:

Sjaak den Hollander, Illikhoven 14-A,
61116 AL Illikhoven. Tel.: 046 - 4810205
jjdenhollander@planet.nl

Secretariaat:

mw. G.W. Nijland-Wevers
Tel.: 06 - 23894310
secretaris@f-k-b.nl

Penningmeester:

Frenk Lardinois, Florence Nightingalestraat 155
6441 HW Brunssum Tel.: 045 - 5272717
penningmeester@f-k-b.nl

Webmaster:

Johnny Gunnewijk, Meidoornstraat 8,
9501 VZ Stadskanaal Tel.: 0599 - 612027
Gunnewijk@gmail.com

Bestuurslid:

Martin Slippens, Streekweg 347,
1616 AH Hoogkarspel Tel.: 0228 - 526740
mslippens@hetnet.nl

Herman Borgelink, Maatkamp 21
7482 KC Haaksbergen Tel.: 06 - 22386717
info@barbarahaaksbergen.nl

FKB

een levende vereniging rondom de dood

MEER SAMEN -SAMEN MEER

Bel gerust voor informatie

**Wij maken u met plezier verder wegwijs in de
FKB en uitvaartland!**

Regio Noord/Oost:

*(Groningen / Friesland / Drente / Overijssel /
Gelderland / Flevoland)*

Wilma Nijland Tel.: 06 - 23894310
Herman Borgelink Tel.: 06 - 22386717

Regio West:

*(Noord-Holland / Zuid-Holland / Utrecht / Zeel-
and)*

Martin Slippens Tel.: 0228 - 526740

Regio Zuid:

(Noord-Brabant / Limburg)

Sjaak den Hollander Tel.: 046 - 4810205
Frenk Lardinois Tel.: 045 - 5272717

